

ויזרע יצחק

שנה יב'

<p>פרשת "בהר בחקתי" הפטרה: "ה' עזי" כב' אייר תש"ף</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת כניסה יציאה ר"ת</p>	<p>י"ב י"א י"ג</p>	<p>ת"א ת"ב ת"ג</p>	<p>תיפה 19:02 20:14 20:57</p>
--	---	--	----------------------------	----------------------------	---

הגיגים לפרשת השבוע

"ושבתה הארץ שבת לה" (ויקרא כה' ב)

מסביר ה"כלי יקר" שטעם מצות השמיטה הוא להשריש בלב בני ישראל את מידת האמונה והביטחון בקב"ה. חשש הקב"ה פן בבואם אל הארץ, הם יתעסקו בעבודת האדמה, על פי הטבע, וכאשר תמצא ידם תבואה למכביר, הם ישכחו את ה' ויסירו את ביטחונם ממנו, ויחשבו שכחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה, והעולם כמנהגו נוהג, ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם. לכן, דואג הקב"ה להוציא את בני ישראל מהמסלול הטבעי לגמרי, כיון שבמחזור של שש שנים, האומות נוהגות לזרוע שנתיים ושנה אחת לתת לאדמה לנוח, כדי שלא להכחיש את האדמה. ואילו הקב"ה מצווה "שש שנים תזרע שדך", מידי שנה בשנה, ואני מבטיחך שהאדמה תמשיך לתת את כוחה שלא תכחיש, ויהיה עוד נס בתוך הנס הזה, שלמרות שזרעת את האדמה שש שנים ברציפות, לא רק שבשנה השישית היא לא תכחיש את חילה, כאמור, אלא אדרבה, בשנה השישית הקב"ה יוסיף לה כוח כל כך עד שנאמר "וצויתי את ברכתי בשנה השישית ועשת את התבואה לשלש השנים". שגם אם בשנה הראשונה היתה האדמה מוציאה תבואה לשלש שנים היה הדבר נחשב לנס גדול, אז אחרי שש שנים, על אחת כמה וכמה שגדלה עוצמת הנס. תפקיד כל המופתים הללו הוא שבני ישראל ידעו "כי לי כל הארץ", ועל ידי זה יהיו עיניהם נשואות אל ה'. שכמו שירידת המן היתה ליומו כדי שיהיו עיניהם נשואות אל ה' תמיד ויבטחו בו, כך עניין מצוות השמיטה, שלא יעבדו את האדמה כל השנה השביעית.

"כי עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממוכרת עבד" (ויקרא כה' מב)

ה"אלשיך" הקדוש לומד מהפסוק שהאיסור "לא ימכרו ממוכרת עבד" הוא מוחלט ולא ניתן לשינוי. כי לכאורה, יכולים היינו לומר שהאיסור הוא כאשר מדובר במכירה סתמית, אך אם בשעת המכר מתנים בפירוש עם הנמכר שהמכירה היא על דעת לעבוד בו עבודת עבד, ושיהיה גופו קנוי לקונה כדרך סתם עבדים, אולי נאמר שבמצב זה אפשר לעבור על האיסור ולקיים את התנאי, כי אמרו חז"ל ש"כל תנאי שבממון, תנאו קיים" (קידושין יט:). בא הכתוב להודיע "כי עבדי הם", כל בית ישראל, "אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים", לכן בשום אופן, "לא ימכרו ממוכרת עבד", אפילו אם התנו כן בשעת המכר. ולכן גם דיבר הכתוב בלשון רבים, כי הדין הוא אל כל ישראל, לומר שגם הקונה וגם המוכר, כל ישראל, הם עבדיו של הקב"ה, ואיך אפשר למכור עבד של אדון, לעבד אחר של אותו האדון, מבלי שימכור אותו האדון, ולצפות שהמכר יהיה קיים? זו הסיבה גם שהכתוב לא אומר "לא יעבוד בו עבודת עבד" אלא נאמר "לא ימכרו", כי מדובר שנמכר ממש ממכרת עבד על מנת שיהיה עבד ככל ממכרת עבדות.

"ונתתי גשמיכם בעתם" (ויקרא כו' ד)

כותב הרמב"ן שמכל הטובות הכתוב מקדים את ברכת הגשמים, "ונתתי גשמיכם בעתם", כיון שבבוא הגשמים בעתם, כפי שצריך, הדבר גורם לכך שהאוויר יהיה זך וטוב, שהמעיינות והנהרות יהיו מלאים וטובים, דבר שיהיה סיבה לבריאות הגופים, לריבוי כל הפירות ויתברכו בהם כולם, כפי שנאמר "ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו", ולא יהיה בהם משכלה ועקרה ובכהמתם, וימלאו ימיהם, כי בהיות הגופים גדולים ובריאים, יתקיימו כימי האדם, וזו היא הגדולה שבברכות.

נר ה' נשמת אדם העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

פרלה לוטאט בת סימונה ז"ל נלב"ע כב' מרחשון תש"ף

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

"ישע' שנים תורע עדר" (ויקרא כה' ג')

רבינו החיד"א מסביר ב"חומת אנך" שמצות השמיטה נועדה להשלים את החיסרון השנתי בלימוד התורה של עם ישראל. ומבאר על דרך מה שאמר רבא לתלמידיו "במטותא מינייכו לא תחזו אפאי לא ביומי ניסן ולא ביומי תשרי" (ברכות לה:), כאן רבא מבקש מתלמידיו לא לבא לשיבה בחודשים ניסן ותשרי, שהם חודשי הקציר והאסיף, מפני טרדת הפרנסה. ונמצא שבמשך חדשיים בכל שנה הם בטלים מלימוד, ובמשך שש שנים חודשים אלו מצטברים לכדי שנה. על כן הצטוו בני ישראל על מצות השמיטה, שנה אחת, י"ב חדש, תמורת כל שני החדשים שבטלו בכל שנה מהשש שנים. וזה מה שאמר הכתוב "ובשנה השביעית שבת שבתון... שבת לה", שהשנה הזו מקודשת לה, לפרוע את חוב י"ב החדשים, שני חדשים בכל שנה מהשש שנים.

"ואיש' כי לא יהיה לו גאל" (ויקרא כה' כו)

ה"אור החיים" הקדוש מבאר שהכוונה בפסוק "איש" היא לקב"ה, על דרך מה שאמרו חז"ל "אין איש אלא הקדוש ברוך הוא" דכתיב (שמות טו ג) "ה' איש מלחמה". כך שכוונת הכתוב היא לומר שכאשר לא יהיה ל"איש", דהיינו לקב"ה, גואל, כי אין איש מישראל ששם על לב להשיב את האומה הישראלית אל אביה, אל תאמר, חלילה, שאבדה התקוה, אלא בסופו של דבר יתקיים, "והשיגה ידו ומצא כדי גאולתו", שאמרו חז"ל במדרש שהייסורים והגלות הם תיקון האומה להכשירה ולהשיבה אל אביה. וזה רמז בכתוב "והשיגה ידו" על דרך הכתוב "יד ה' היתה במ" (דברים ב' טו), שהיא מידת הגבורה, החובטת באומה בגלות המר, ובאמצעותה ישיג את גאולת הבית.

"כשכיר כתושב יהיה עמך" (ויקרא כה' בו)

ה"חזקוני" מסביר ש"שכיר" הוא "שכיר יום", ו"תושב" הוא "שכיר שנה". וכשם שאתה לא יכול לשעבד "שכיר יום", שהרי הוא יכול לחזור בו מיד כי מותר לפועל לחזור בו אפילו בחצי היום כך לא תעבוד עבודת פרך ב"תושב". שלא יהיה הבדל בין "תושב" ל"שכיר".

"ובאזויכם בני ישראל איש' באזויו לא תרדה בו בפרך" (ויקרא כה' בז)

מה פירוש הכפילות "איש באחיו"? הלא כבר כתוב בתחילת הפסוק "ובאחיכם", מתרץ ה"פנים יפות" שהעניין בא ללמדנו שהעונש על כך הוא "מידה כנגד מידה", כמו שאמר הנביא ירמיה כאשר בני ישראל כבשו את עבדיהם לעבודה, שהעונש הוא שהם יהיו עבדים לאחרים בגולה. והטעם הוא משום שכל ישראל אחים וערבים זה בזה, כך שכאשר הוא מעביד את אחיו, הוא בעצם מעביד את עצמו, זהו שאמר "איש באחיו" לומר שהם כלולים זה בזה, והרודה באחיו הרי כאילו שהוא רודה את עצמו.

"אם בזקתי תלכו" (ויקרא כו' ג')

מבאר רבי אלימלך מליזנסק ב"נעם אלימלך" שכוונת הכתוב "אם בחקתי תלכו" היא שתהיו מהלכים בין העומדים עם חוקי התורה, כפי שפירש רש"י שבכתוב מתכוון לתורה, ומה שכתוב "ואת מצותי תשמרו", פירושו מה שצויתי ובראתי את העולם במידת הדין, "תשמרו ועשיתם אותם", תדאגו להפוך אותם לרחמים, ואז תגרמו למציאות של "ונתתי גשמיכם בעתם", כשהכוונה "בעתם" דהיינו בעת של העולמות, כי לקב"ה לא שייך בו שום זמן כיון שהוא למעלה מהזמן אבל העולמות הם תחת הזמן. וזה "ונתתי גשמיכם", כלומר הגשמיות והשפע שלכם אתן בעולמות, להשפיע לכם שהארץ תיתן יכולה.

"והשיג' לכם דיש' אתה בציר ואכלתם לזומכם לשובע" (ויקרא כו' ה')

רבי אברהם סבע מסביר ב"צורור המור" את הברכה על פי הידוע שיוקר הלחם. הוא בין לחם ללחם. כלומר בזמן הדיש שאז פותחים את כל אוצרות הלחם הישנים והמתולעים ובעלי הריח הרע, מסיבה זו האכילה היא ברעש ובדאגה ואינם שבעים. בא הכתוב ומבטיח שלא יגיעו למצב הזה. אלא "והשיג לכם דיש את בציר". שהלחם שיאכלו לא יהיה מחמת חיסרון תבואה אלא שיאכלו וישבעו ממנו בהנאה לפי שהוא טוב מאד יותר מהחדש. וזה מקביל להבטחה שאמר "וישן מפני חדש תוציא".

"והפקדתי עליכם בהלה... וזרעתם לריק" (ויקרא כו' טז)

כדרכו בקודש, רבי לוי יצחק מברדיצ'ב הופך ב"קדושת לוי" את משמעות הפסוק מקללה לברכה וכך הוא מבאר את הפסוק. "והפקדתי" מלשון של חיסרון, כמו שנאמר "ויפקד מקום דוד" (ש"א כ' כה), כלומר אחר מעליכם את הבהלה ואת שאר המכות, ולא יהיו אצלכם. "וזרעתם לריק", שעתידה ארץ ישראל שתוציא גלוסקאות וכלי מילת (שבת ל:), מעצמה כך שהזרעה תהיה "לריק", לא יהיה צורך בזרעה, רק אויביכם יצטרכו לזרוע.

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם:

אליהו בן חמו בר אסתר, סעדיה בן חמו בר אסתר, יוסף בנימין בר חביבה, אריק שלום בר גורג'יה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 21:30-30:20 לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315